

Inserati so sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) anese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Politika na kmetih.

(Dalje.)

„Kaj pa škofje? Se bodo gotovo ustavili? „Od nekterih je že slišati, da so poslali na Dunaj svoje pomisleke zastran teh osnov in tudi drugi bodo gotovo storili svojo dolžnost. Mogoče, da kaj opravijo. Če pa obveljajo te verske postave, potem so jim roke zvezane popolnoma. Ako bi se branili in na vladno tirjanje ne hoteli odstaviti tega ali unega — pa že zopet za njimi stoji §. 60. kot stari korporal z debelo leskovico in renči: če ne ubogaš, tukaj je palica!“

„Pretepali menda ne bodo škofov, ako bi se ne udali?“ prša Jurij.

„Pretepali bi jih menda ne, ali drugo silo pa vso dovoljuje §. 60. Kaj se ima zgoditi, ako bi škof dotičnega gospoda ne hotel odpraviti, to pové §. 8. sam: če viša cerkvena oblast ne bi spolnila želje vladi in imenovanja ne odstavila v primernem času, tedaj taka služba vladi velja kot prazna in bi vlada takemu v njenih očeh odstavljenemu vzela matice, oblast poročati . . .“

„Kaj pa še!“ se jih več naenkrat začudi.

„Resnično! Vlada je izdala neko pojasnilo k tej novi postavi. V tem pojasnilu se bere v oddelku II., da duhovni pastirji poročajo in krstne, poročne pa mertvaške bukve vodijo zgolj le na povelje vladino kot državni uradniki; in pristavljeno je, da nikakor ni poroka zato cerkvena zadeva, ker jo sklepa katoliški duhoven . . .“

„Kaj? Poroka ne cerkvena zadeva? Duhoven uradnik deržaven? Ni mogoče! Kje ste to pobrali, šomašter?“

„Prav iz spisa, ki ga je razglasil Stremajer. Čakajte — saj mora tukaj neki ležati tisti tako imenovani „Motivenbericht.“ Je že tukaj Gašper! poglejte semkaj — tukaj-le berite: „Diese Functionen (sc. Eheschliessung und Matrikenführung) besorgen die Seelsorger der katholischen wie die aller anerkannten Kirchen lediglich im Auftrage des Staates, als mittelbare Staatsbeamte. Die Eheschliessung und die Matrikenführung werden durch diese Intervention nicht zu kirchlichen Angelegenheiten.“

„Za božjo voljo — svet se meša! Murenčev Miha vedno pripoveduje, da bo kmalo prišel Antikrist, morda jo bo zadel!“

Učenik: „Zastrau poroke in matric vam utegnem poznej kdaj več povedati. Da vas danes predolgo ne mudim, naj le še najimennitnejše reči iz prvega predloga razjasnim.“

„Kosmata kapa, se popraska Jurij za ušesi, to so čudne postave.“

„Prav znameniti se mi zdé tudi §§. 16. 17. 18. Da bi škofje svojim duhovnom nikoli kaj razglasiti ne mogli, kar bi vseč ne bilo vladi, zato §. 16. določuje škofom, da vselej, kedar razglasiti hočejo kak pastirski list ali kaj drugega, morajo ta spis predložiti vladi, prav takrat, ko ga razpošljejo.“

„Kaj pa to pomeni?“ prša Jurij.

„To se mi zdi zato, da bi škofa koj imeli v pestéh in pokončali razglas, ako bi vladi vseč ne bil. Da bi pa liberalci pokazali,

da je vlada vsegamogočna, da je visoko nad sv. cerkev Jezusovo postavljena in da je cerkev le njena pokorna služabnica, ki le to smé storiti, kar je mogočni gospodinji vladi všeč, zato se ukazuje v §. 17., da naj vlada tudi očitno božjo službo prepové, ko bi to zahtevali „očitni oziri“ (öffentliche Rücksichten).“

(Dalje prih.)

Občni zbor „Narodne tiskarne“

(8. februarja 1874.)

Ker „Sl. Narod“ jako enostransko poroča o zadnjem občnem zboru „Narodne tiskarne“, naj naše poročilo dostavi, kar je „Narod“ zamolčal.

Predsednik dr. Ahačič naznani, da se je sešlo 24 delničarjev, kateri so zastopali 189 delnic, opomni na neke določbe pravil, pove dnevni red in pojasni društveno stanje. On je prevzel vodstvo v jako neugodnih okoliščinah. Mariborska tiskarna je stala čez 30000 gold., ljubljanska tudi toliko, toraj je bilo več izdanega, kakor pa vplačanega kapitala in precej, ko je stopil tiskarni na čelo, moral je plačati menjico za 1000 gld. Odbor je imel veliko posla, ker je po odstopu prejšnjega knjigovodje g. Grasslija našel knjige v takem neredu, da ni bilo mogoče sestaviti računov. Dalje razloži, da si je tiskarna pridobila dobro ime, in da je bilo v nji tiskanih nad 1000 risov papirja, in je delalo 17 delavcev. Kar se tiče „Sl. Naroda“, hoče on delničarjem naravnost povedati, kako je z njim, in on dober stoji, da je vse resnično,

Podlistek.

Mladi Ladis.

(Povest iz sedanjega časa; poslovenil I. S. Gombarov.)

(Dalje.)

XIX.

Ni dvomiti, da bo Bolnar popolnoma propal. Učitelj se je že začel na drugo stran obračati. Sicer še je govoril za Ladisa, pa ne več s takim prepričanjem na zmago, kakor popred. Nasprotniki Ladisovi pa so že drzno in očitno postopali proti njemu. Njihove ostre besede so tiho poslušali, ali jim le medlo ugovarjali. Celo očitne dobre naprave Ladisove: pospeševanje poljedelstva, darove za javne potrebe itd. so slabo sodili. „S takimi novotarijami“, so pravili, „se kmetu nič ne pomaga. To je vse švindel, ki veliko denarja stane, pa nič ne koristi. Čemu potrebujemo stroje, ker nam je Bog dal zdrave krepke roke? Tovarniki, ti mestni oderuhi, te pijavke človeške moči, bi radi tudi na deželi zapovedovali in še kmečki stan uničili, kakor so že meščanskega in obrtniškega. Pa ni še vseh dnevo večer. Pametni

bodo že spoznali in se poskusili za pravice kmečkega stanu, kadar pride čas.“

Ti govori so bili od strani zoper Ladisa, pa tudi naravnost so govorili proti njemu, zlasti o njegovem slabem gospodarstvu.

Ladis je od začetka držal to le za prazno govorjenje, ki ni vredno, da bi se ovračalo. Njegov drzen in ošaben duh je nasprotoval misli, da bi mogoče bilo pasti kot žrtva hudobije, maščevanja in zavidnosti; so se namreč njemu zdeli vzroki, da je imel toliko nasprotnikov. Pač je videl, da se hudobno govorjenje o njem ne sme širiti, zato je sklenil spet z novim velikodušnim djanjem hudobnim kričanjem usta zamašiti in srca dvomljivih si pridobiti.

V občini je bilo veliko ljudi, ki so v planini v graščinskih gozdih drva sekali. Ti so morali posebno po zimi veliko prestati in na pomlad jih je navadno veliko bolnih prišlo domu. Ladis je pri seji občinskega zastopa predložil, naj se ustanovi za take bolnišnice ali špital. On sam je obljubil v ta namen veliko svoto denarja kot začetni fond. To je potegnulo. Njegov predlog in njegov velikodušni dar je bil soglasno sprejet. Vsi so pripoznali potrebo in korist takega podvzetja. Že zidanje bo dajalo mnogim ubogim zaslužek in poznej

ne bodo berači toliko nadlegovali ljudi, ker domači se lahko oskrbijo v bolnišnici; oskrbnitvo in nadzornitvo, se vé da, bo izročeno občini. Ladis je napisal na vse posestnike v okolici „oklic“, ki je bil podpisan od celega odbora. Ta oklic je bil tudi v novinah natisnjen, in Ladis je šel v mesto, da bi tudi od vlade kako pripomoč sprosil. Kmalu je pisal domu, kako povsod z veseljem pozdravljajo njihovo velikodušno skrb za ubožce, in celo svitli cesar so za tako podvzetje vneti in so iz lastne mošnje imenitno svoto podarili. Od vseh strani so pošiljali denar in bolnišnica je bila zagotovljena.

Vsi so bili zadovoljni s tem in hudobni jeziki so morali omolkniti o Ladisu. Učitelj je spet kakor poprej zaupljivo govoril in cela stranka Bolnarjeva je bila polna zaupanja. Med tem je bil Bolnar že tudi oklican in dan ženitve se je vedno bližal.

Ladis je bil še v mestu. Obljubljeni denar za bolnišnico mu je težko bilo izplačati, ker se je vsled tega velik primanjkljaj kazal v gospodarstvu. Hotel je ta primanjkljaj prikriti z drzno špekulacijo na borzi.

Nekega jutra, ko je hotel zapustiti hotel, v katerem je stanoval, prišel mu je njegov opravnik z žalostnim obrazom nasproti.

kar bode rekel. Našel je posamezne stroške za vredništvo, opravištvo itd.; za tisk, kolek in papir zarajtuje se mu 7767 gld., vsi njegovi stroški pa znašajo 14185 gld. 70 kr. Naročnina pa znaša okoli 14400 gld., tedaj daje „Narod“ okoli 200 gld. dobička. H koncu omeni, da bi bilo dobro, ako bi več odbornikov bilo v Ljubljani, da bi se moglo bolj delati, in vdeleževati se odborovih sej.

G. Vilhar potem prebere poročilo pregledovalnega odseka, ki se tako-le glasi:

„Na povabilo g. predsednika se je odbor (pregledovalni odsek) snedel 28. jan. t. l. v sobah tiskarne. Pričujoči so bili tudi gg. predsednik, podpredsednik upravnega odbora in vodja g. Turk. G. predsednik je predložil bilanco v pregled. Pokazalo se je na prvi pogled, da knjige tiskarne so v takem stanju, da ne zadostujejo tirjavam postave, še manj pa vredjenemu knjigovodstvu. G. podpredsednik se je opravičeval s tem, rekoč, da novo voljeni upravni odbor je prevzel od prejšnjega vse knjigovodstvo v največem neredu, in da on sam z velikim trudom in s pomočjo g. Turka je vsaj toliko vredil, da je bilo mogoče predloženo bilanco sestaviti. Ta bilanca se je tako pregledovala, da se je mnogo vpisanih zneskov primerjalo s knjigami in prikladami in vse se je popolnoma vjemalo.

Omeniti pa moramo, da mnogo knjig je v zadnjem času vpeljanih in mnogo priklad, po katerih je bilanca sestavljena nima podpisa. Odbor obžaluje, da ni predložen pregled o delovanju tiskarne, to je, popolni izpis zaslužka in stroškov, in ker pri sedanjih knjigah ni mogoče pozvedeti vzroka zgube nekoliko kapitala in vseh obresti, izreče željo in potrebo, da upravni odbor naj ima nalogo osnovati pravilno knjigovodstvo začenši od začetka. Odbor konečno mora opaziti, da mašine in druge naprave so v račun vzete po kupni ceni, ne pa po vsem z odpisom pravilnim, ali po cenilni vrednosti konca leta, kakor postava zahteva.

Ljubljana, 30. januarja 1874.

Pregledovalni odbor:

Dr. A. Valenta, m/p. I. Vilhar, m/p. L. Tavčar, m/p.
(Dalje prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. Iz Ljubljane, 13. februarja. „Narodu“ se z Dolenjskega piše, da volilci krškega okraja bodo od g. Pfeiferja pismeno zahtevali, „da naj se drži vsigdar v državnem zboru svobodomiselnih načel“. „N. fr. Pressi“ pa njeni tukajšni dopisnik telegrafuje, da se je to že zgodilo. Mož je morda „Narodovo“ poročilo napačno umel. Nam se pa dozdeva, da ljudje na to ne mislijo in jih hoče le „Narod“ pripraviti k temu. Nekaj tistih, ki so volili Pfeiferja, bo pač voljnih to storiti, vsi pa gotovo ne, zlasti tisti volilci iz Novomeškega, Kostanjeviškega, Črnomeljskega in Metliškega okraja ne, ki so glasovali za Pfeiferja, ker je na volilnem shodu na Raki obljubil, da hoče braniti vse svetinje slovenskega naroda, tedaj tudi njegove verske pravice. Dobro bi tedaj bilo, da ga ti možje na njegovo obljubo spomnijo in mu razodenejo, da je še veliko reči, ktere jih bolj teže, kakor versko vprašanje. Duuajski listi čedalje bolj trdijo, da bodo mladoslovenski poslanci v verskih postavah res potegnili z ustavovernimi liberalci in se tega silno radujejo, ker bi jim to bilo poročstvo, da se mladoslovenci čedalje bolj približujejo ustavoverni stranki. Graška „Tagespost“ jim pa kar naravnost svetuje, da naj se zedinijo z nemškimi ustavoverci, ker si zamorejo le v ti zvezi pridobiti nekako veljavo. Zlasti sta Razlag in Vošnjak dolžna to storiti, ker sta bila izvoljena le s pomočjo ustavovernih volilcev. Prav tako. Naši mladiči naj se odločijo, kaj so, polovičarjev ne maramo; mogoče je le dvoje, da se vstopijo ali v vrsto ustavovercev, ali pa zopet zedinijo s staro narodno večino, od ktere so se tako lahkomišljeno ločili!

Iz Brkinov. 10. febr. Vsi rodoljubi domačega napredka in domačega „pomagajsamsebi“ so z navdušenostjo pozdravljali osnovo, in še bolj ustanovitev „slovenske zavarovalnice“ — imenovali ste jo dobro „Slovenijo“. Nastavili ste po večjih krajih svoje namestnike ali agente, in jih tudi po časnikih naznanili; tudi to je bilo dobro. Toda v sedanjem času, v času obče „stori prostovoljno, kar si prisiljen,“ ali „kdor li bolj sladko govori, raje mu verjemi“ zapeljivosti, še ni zadosti, da je društvo na-

znanjeno, da so agenti postavljeni; treba je, da se tudi v tem smislu dela. Bivajoč več časa v teh krajih, vendar še nisem imel veselja videti kacega agenta od tistih bank, ktere so v resnici ustanovljene v blagor ljudstva, ne pa v obogatjenje posameznih ljudi. — Po naših hribih je bilo še malo zavarovanih, in kateri so bili zavarovani, bili so večidel pri „Gracarski vzajemni“. Ker pa imenovana zahtevam sedajnega časa ne zadostuje, so jo pametni zapustili, pa se pri kaki drugi tudi niso zavarovali. Požarov pa je v malo letih tukaj bilo zelo veliko, in ne majhnih! — Pogorelo je v Račicah pri Podgradu, ali Castelnovo, do 33 poslopij, — pogorelo je preteklo leto 8. dec. v Hrušici okoli trideset poslopij. — Te nesreče so ljudi nekoliko zmodrile; začeli so bili popraševati, kaj, kako in kje bi bilo najboljše zavarovati se? Priporočal sem ljudem najbolj „Slovenijo“. Ali ravno v tem času pride v te kraje agent neke laške družbe, imenovane „L' unione, compagna italiana d' assicurazione generale“, glavni sedež menda ji je Rim, in je veliko ljudi obrnil na svojo stran — in to prav lahko, ker je neverjetno po ceni. Imam pred saboj listek, na katerem je zapisano, da si je J. J. zavaroval hišo, ki je s kupami (žlebasto opeko) pokrita, zavaroval za 900 gold. in plača od teh goldinarjev samo 2 gold; štalo si je zavaroval za 250 gld., krita je s slamo, plača 1 gld. itd. Od z opeko krite hiše je zahteval po 9 do 16 soldov od 100 gold. Tisti gospod še hodi okoli in veliko zavarovancev pridobi. Vendar pa so posestniki jeli pomišljovati, zakaj da imenovana družba ne pregledava vrednosti zavarovanih reči, ampak le na visoko svoto zavarovanja premije tišči in posameznih poslopji neče v zavarovanje vzeti, ampak vsa poslopja. Tudi so eni te dni od agenta naznanjenemu podagentu ali opravniku nesli dotično zavarovalnico plačat, pa je ni hotel sprejeti, ker nima še dekreta od direkcije v roki. Kmetje so zdaj nekoliko oplaseni, in več njih bi se pri kaki drugi družbi radi zavarovali. Pač bi bilo prav, da bi opravištvo banke „Slovenije“ svojim opravnikom naročilo, da bi se nekoliko vsaki v svojem kraju potrudili, in ljudem, ki le prigovarjanja pričakujejo, dobrotljivost domače zavarovalnice raztolmačili in priporočali. — Prosimo, ako

Ladis je obledel. Moral se je na steno nasloniti, da ni omahnil.

„Je vse zgubljeno?“ vpraša z zamolklim glasom, kakor človek, ki je v največem obupu.

„Vse!“

XX.

Črez nekoliko dni so se ptuji gospodje pripeljali k Bolnarjevim. Ogledali so si celo poslopje ter nekaj zapisali. Potem so pri „Potičarju“ obedovali in se potem spet odpeljali v mesto. Samo na sebi to ni nič posebnega. Morebiti so bili kaki kupci, ki so prišli k Bolnarju po kakih opravkih. Morebiti so bili njegovi prijatelji iz mesta, ki so hoteli enkrat njegovo imetje pogledati. Toda tega nihče ni hotel verovati. Govorili so med seboj, da so bili uradniki od hranilnice, pri katerih je Ladis denar na posodo vzel. Po tem takem je tedaj bilo Ladisovo premoženje pri kraji. Blesk, ki ga je še pred par dnevi obdajal, je zdaj zginitil kakor megla.

Dolgo časa se zdaj ni nič o Ladisu govorilo. Vsak se je takih pogovorov ogibal. To je bila tišina pred veliko burjo.

Malo dni preden je imela gostija biti, odpeljali ste se teta Hildegarda in gospodičina Emilija v zaprti kočiji v mesto. Menda ste šli kupovat nevestinega kinča? A ni ji bilo nazaj

in Jaka je pravil, da se je gostija odložila. Završnikov Tone, ki je zraven stal, porogljivo pogleda na stran in zamrmra: „Že vem zakaj!“ Potem je šel k vinogradu ter vse, kar je videl in slišal, naznanil materi Katreji.

Ta je počasu pojemale. Ni mogla več iz postelje. Vrh tega jej zdaj tudi Micika ni več stregla, ker je bila sama nevarno zbolela. Govorili so, da ima jetiko. Mogoče je. Najcvetejša dekleta zapadejo tej bolezni, ki jih naglo vkonča, in če se jej še pridruži srčno bol — tedaj ni pomoči. Ljudje tega niso verovali, da bi imela jetiko ali sušico, ampak rekli so: „Srce bo jej počilo. In kdo je tega kriv?“

Ko je Katreja od Završnikovega Toneta slišala vso nesrečo, ki je zadela njenega sina, je vstala v postelji, roki sklenila in rekla: „Pravični Bog ga je kaznoval! Zdaj pa mu naj skaže milost! — Moj sin je vendar! Povejte mu, naj pride k meni, da bo slišal, kako molim za-nj in da se spravim z njim“. Ladisu so povedali to. Prikimal je z glavo, rekel pa ni nič. Videlo se je, da je čisto zmeden. Njegova hoja ni bila več tako plemenita in moška; njegov obraz ne tako veder. Vendar za volitev se je veliko brigal. Do zdaj še nasprotna stranka ni nobenega kandidata postavila. Kar naenkrat pa je nastopil župan sam kot kan-

didat. In govorilo se je, da je več sosednih občin na županovi strani; povsod pa je njegova stranka vsaj močna, tako, da bo pri volitvi na vsak način borba huda.

Dan pred volitvijo je bila Lipovčeva Micika pokopana. Zvenela je, kakor cvetlica v jeseni; ugasnila, kakor luč, na katero veter pihne. Sočutje je bilo občno. Še stari ljudje se ne spominjajo tako lepega sprevoda. Truga je bila ovenčana s cveticami in venci. Za trugo je šel Micikin oče, ki je ž njo vse zgubil, tako pobit, kakor bi bil gluhi in slep. Device belo oblečene s črnimi mojdrci in z venci na glavi so nesle trugo. Ko so častitljivi duhovnik blagoslovili grob, udrle so se jim solze po lici; komaj so navadne molitve odpravili. In vsi, ki so bili nazoči, so žalovali in jokali.

„Od žalosti jej je srce počilo“, pravi stara ženka.

„Ladis je kriv njene smrti!“ je dostavila druga.

Ko so že vsi ljudje s pokopališča odšli, prišel je Ladis sam. Dolgo je stal zamišljen na novem grobu; potem je obiskal še gomilo svojega očeta.

Še le ko se je začelo mračiti, odšel je s pokopališča.

(Konec prihodnj.)

Vam je drago, o imenovani laški banki „l'unionne“ nam koj bolj gotovega povedati.

Hrib.

Dunaj. Cesar so pred svojim odhodom na Rusko ministerskemu predsedniku, knezu Auerspergu, pisali pismo, v katerem vladi naročajo vse storiti, da se stan od revščine zadetih prebivalcev kolikor mogoče zboljša. Zlasti naj pospešuje zidanje takih poslopij, ktera so ali občni koristi potrebna ali pa važna za ljudsko gospodarstvo, da pridne roke dobé delo, rokodelci pa zaslužek. Nekteri listi menijo, da so hoteli cesar s tem pismom grajati dosedanje obotavljenje ministerstva. Nam pa se zdi, da so hoteli cesar, preden so zapuili svoje dežele, svetu pokazati očetovsko skrb za svoje podložne. Ministerstvo je vsled tega cesarjevega ukaza državnemu zboru predložilo v potrjenje več novih železnic, pri katerih bodo delavci dobili delo in zaslužek. Mnogo teh železnic, zlasti Spodnje - Avstrijske se ne bodo splečevale.

Štajarska. Graškimi mestni odbor je sklenil državnemu zboru poslati prošnjo za posilni civilni zakon in civilne zapisnike. Za njim bodo prišle še druge srenje, ktere imajo liberalne zastopnike. To naj bo katoliškim srenjam v spodbudo, da naj tudi one več ne dremljejo.

Česka. „Narodni Listi“ mladočeski objavljajo neko pismo hradiških volilcev, v katerem obžalujejo, da so moravski poslanci stopili v državni zbor. So mar mladočehi postali drugih misel?

Vnanje države.

Pruska. Cesar Viljem ni osebno odprl državnega zbora; to je nov dokaz, da je njegovo zdravje slabotno. Prestolni govor je bral knez Bismark. Med drugim je tudi rekel: Stari nemški deželi (Alzasija in Lotaringija), ki ste v prejšnjih vojskah bili od nemškega kraljestva odtrgani, pa v zadnji vojski zopet pridobljeni, ste danes prvokrat v naši sredi ustavno zastopani. Ko je Bismark to bral, omenjenih zastopnikov še ni bilo v Berolinu. Pozneje so pač prišli, pa ne vedo, kaj bi počeli, ali bi vložili protest proti zedinjenju z Nemško, ali pa stavili predlog, da naj se ljudstvo popraša. Na vsak način pa bodo Bismarku delali hude preglavice. Konečno omeni prestolni govor, da je Pruska v miru z vsemi državami. Te besede imajo nekaj poseben pomen, če jih primerjamo okrožnici, ktero je Bismark meseca januarja vnanjim kabinetom poslal in jim rekel, da prijaznost nemškega cesarstva z evropskimi državami je odvisna od tega, kako se bodo zadržale proti cerkvenemu boju na Nemškem. Bismark tedaj evropskim vladam pravi: „Mi bodemo z vami prijatelji, dokler se ne bode nam na kvar mešali v boj, ktereга smo pričeli s katoliško cerkvijo.“ Iz tega pa sledi, da bode Pruska posebno dobra prijateljica tistih držav, ktere ji ne bodo ne le ne nasprotovale, ampak v tem boju še posnemale. Zato ste si z Rusko tako prijazni. — Kraljevič, o katerem se je pisalo, da počaka v Petrogradu avstrijskega cesarja, se je že v Berolin povrnil, da se ne bode dozdevalo, kakor da bi Pruska hotela opazovati, kaj bosta ruski in avstrijski cesar govorila.

— Pravijo, da se je Bismark pritožil tudi čez Avstrijske škofo, ki so pismeno čestitali škofom nemškimi. Grof Andrassy pa mu je neki prav izvrstno in hvale vredno odgovoril,

da v tem oziru so le avstrijske postave merodajne. Bismark čedalje huje dela s katoliško cerkvijo in kuje nove cerkvi sovražne postave, n. pr. o oskrbovanji izpraznjenih škofij po svetnih komisarijih. Prav tako; nakani cerkvi nasprotni naj se očitno pokažejo, to bo bolj koristilo katoličanom, kakor nekaka polovičarija, ktera goji in pospešuje le mlačnost.

Laška. Lamarmarova in Bismarkova reč je te dni prišla v zbornici v razgovor. Poslanec Nicotera je namreč vlado vprašal, ali so od Lamarmore objavljena pisma očitna ali privatna in če je Lamarmora imel pravico objaviti jih? To vprašanje je očitno dokaz, da so objavljena pisma istinita in ne izmišljena, kakor je trdil Bismark, kar je razvidno tudi iz odgovora, ktereга je minister Visconti-Venosta Nicoteri dal. Rekel je namreč, da vlada obžaluje objavljenje teh pisem, med kterimi imajo nektera vradno veljavo, da-si so videti zgolj prijateljska. Zoper objavljenje pa ne more vlada nič storiti, ker so v novem kraljestvu odpadle dotične prejšnje določbe. Sicer pa bodo prišle še druge reči iz tedanjih časov na dan, če tudi Lamarmori zabranijo daljna razodevanja. Tako se berejo že v „Corr-franco-italienne“ reči, ktere je Lamarmora zamolčal. Bismark je namreč rekel, da ni mogoče Napoleonu dati nekaj belgijske in švicarske zemlje ter ga s tem pridobiti. Kaj poroko k temu švicarski liberalci, kterim je Bismark malik? Dalje je Bismark laškemu generalu razodel, da je bil Viljem zoper vojsko z Avstrijo in da je njegova žena največ pripomogla k ti vojski pripraviti ga. Tudi o južnem Tirolskem je bilo govorjenje. Bismark je o njem rekel, da ga ne more že za naprej obljubiti Laški, ker spada k nemškim deželam, pa kar se ne more zgoditi med vojsko, zgodilo se bode lahko pozneje, posebno če se skličejo na ljudstvo, ter poizvedo njegovo voljo. Iz vsega tega je zdaj razvidno, da Lamarmora ni lagal, kakor je Bismark po svojih časnikih trdil, da bi se bil pred svetom opravičil.

Minister vnanjih zadev je vnanjim državam razposlal pismo, v katerem pravi, da bode volitev novega papeža popolnoma prosta. Dalje obžaluje, da se pri imenovanju novih kardinalov niso godile navadne slovesnosti, kterih bi se bili Rimljani z veseljem vdeležili. Vlada bi pač rada videla cerkvene slovesnosti, ktere so Rimu dajale nekako posebno sijajnost, a minister ne more tajiti, da je razun ljudi, ki bi z veseljem in pobožnostjo vdeleževali se cerkvenih slovesnost, tudi veliko take druhali v Rimu, ktere naj večje veselje je zasramovati cerkvene obrede in katoliške duhovnike. Vlada bi sicer skušala to zabraniti, a papež raji ne napravljajo takih slovesnost. — Znamenito je tudi to, da so v zbornici stavili predlog, naj se krščanski nauk iz ljudskih šol popolnoma odpravi. Vlada proti temu predlogu ni vedela drugega povedati, kakor da naj se krščanski nauk prepusti staršem. Laški vladi je tedaj vse eno, ali se mladi versko odgojuje ali ne.

Angleška. Volitve so se za sedanje ministerstvo jako slabo išle. Niveč dvoma, da bode Gladstone odstopil in Disraeli prišel na njegovo mesto. — Zbor katoličanov je bil veliko obilnejši, nego prejšni nekatoliški, to pripoznavajo celó nekatoliški listi. Predsednik, lord Norfolški, je hudo grajal Bismarkovo politiko; pa Bismark si mogočne Angleške ne bo upal z žuganjem strašiti, kakor Belgijo in druge slabejše države.

Ruska. Vlada, ki bi rada zatrla katoličane, skuša pripraviti jih, da bi nezvesti

postali katoliški cerkvi in se združili z razkolniki. Pa ljudje se tega branijo in hočejo rajši umreti kakor pa zatajiti katoliško vero.

V neki fari sedliškega glavarstva bilo je nekaj kmetov vstreljenih, 60 pa z bičem prisiljenih, da so podpisali neko pismo. V vasi Jabloni se je župnik, iz Galicije naseljeni novotar, obesil, najbrže zavoljo slabe vesti; 24 duhovnov, ki so svoji (unijski) veri zvesti ostali, so prišli.

Bolj na tanjko opisuje dogodbe list „Kuryer.“ Vsa Podlahija je podobna dolini joka in krutstva, posebno pa se preganjajo unitarci (zedinjeni) v glavarstvu siedleškem. Glavar Gromelka je ukazal povsod vpeljati rusko vero (shismo). Vsled tega je skušal predstojnik Kutakin v faro pratulinsko vpeljati župnika te vere, pa kmetje niso hoteli dati cerkvenih ključev. Na to pridejo vojaki v Pratulin, stotnik, protestant, prigovarja kmetom, pa brez vspeha; odgovarjali so mu, naj se on prvi spreobrne. Stotnik po tem ukaže streljati in padlo je 15 kmetov ubitih, 40 ranjenih. Ženske so nesle svoje otroke vojakom naproti in kričale: „Tudi nas postrelite! Rajši umremo, kakor da bi prestopili k drugi veri.“

Blizo tako se je godilo v Dželovu. Tudi tam niso hoteli kmetje popa v cerkev pustiti, ako se ne vrne k stari veri nazaj. Polkovnik je ukazal streljati, naj prvo v zrak, potem pa, ko se kmetje niso ustrašili tega, v množico, v kteri so bili trije ubiti, več ranjenih. Razkačeni kmetje se začno na to z vojaki biti in ranijo več častnikov in 18 vojakov, pa so bili slednjič premagani in z biči prisiljeni podpisati shismatično adresno. — V več krajih so kmetje zaprli cerkve in skrili ključe.

Unijske (zedinjene cerkve) duhovne so razdelili v tri vrste: one, ki se ustavljajo vpeljavo shisme namerjajočim ukazom vlade, lové in izganjajo; onim, ki teh ukazov nočejo izpeljavati, pa ne ostanejo na svojih mestih, je dovoljeno, preseliti se v Galicijo; slednjič one, ki sprejmo novo vero in ktere zarad tega prebivalstvo iz cerkev zapodí, pa vojaška moč zopet vpeljuje in postavlja na prejšnje mesto. Na mesta izgnanih unijskih duhovnov se shismatični popi postavljajo.

Stržbenka. Vojni minister, ki se je pred skupščino dva dni zagovarjal zarad svojega vedenja, je bil od večine za nedolžnega spoznan, potem pa skupščina od kneza Milana osebno sklenjena.

Domače stvari.

(Slovensko gledišče.) Preteklo nedeljo se je igrala ljudska igra „Slab papir“, ki je polna dejanja in lepih prizorov. Igralci so skoro vsi storili svojo dolžnost, in igrali razumno in živo, tudi gosp. Šušteršič nam je bil po vsem všeč. Gosp. Kajzelj je s tretjo kitico kupleta šibal časnike, ki nič drugega, ko zdražbe delajo, in rekel, da so lo „slab papir“; opazovalo se je, da se je pri tem nazoči urednik „Naroda“ za nos prijel. Prav tako! — Jutri se bo igrala znana Nestrojeva igra „Lumpaci Vagabund“, po Alešovčevi prestavi.

(Za pustni večer) vabi odbor „Sokola“ ude vseh slovenskih društev k veliki maskeradi, ktero napravi „Sokol“ v torek 17. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani ljubljanske čitalnice. Pride se maskirano (obšemljeno) ali kostumirano. Vstopnja znamenja dobivajo se 15., 16. in 17. februarja od dveh do štirih popoldne v prvem nadstropju čitalnice po sledečih cenah: Za „Sokolovce“ po 50 kr.; za ude drugih na-

rodnih društev po 1 gld.; za družine 3 oseb po 2 gld.; za družine več oseb po 3 gld. Kdor ni ud nobenega narodnega društva, plača 2 gld. — Brez vstopnice vstop ni dovoljen.

(Profesor Šuklje) je napadel v „Slov. Narodu“ vrednike „Slovenca“ po „Narodovi“ navadi. Odgovor na njegove napade in čenče, ktere on „dokazuje“ imenuje, mu bo v prihodnjem listu. Za danes opozorujemo svoje bralce le na spis, ki ga prinašajo zadnje „Novice“ pod naslovom: Žaba-Žabica, kruhoslovska črtica iz sedanjega časa.“

(V otroški bolnišnici) bodo 15. t. m. ob petih zvečer napravili božičnico, ktero so bili zaradi koz o božiču opustili.

Razne novice.

— Dostavek. V Zadnjem „Slovencu“ je bila omenjena „beseda“ Šentviške čitalnice. Ker je pa pisatelj malomarno opustil to, kar bi bila naša dolžnost, naj danes kratko izrečemo zahvalo tistim, kateri so si jo s trudom zaslužili in katerim smo jo v resnici tudi dolžni. V prvi vrsti gre hvala gospodičini Lucinki Kraljičevi, ktera je radovoljno prevzela težavno nalogo od odbora, in jo z velikim prizadevanjem tudi prav vrlo izpeljala. Ona je namreč splošno vse vredjevala za „besedo“, kakor tudi za igro, in se je s slovesnim govorom, s petjem in pri igri kot Mimica hvalevredno odlikovala. Hvala tudi gospodičini Amaliji, kakor gg. Juvanu, Tomcu, Jenki in Podgorskemu, ki so k ti „besedi“ pripomogli s trudom in delavnostjo in tako naši čitalnici in sebi pridobili — čast in slavo!

Odbor.

— „Sokol vipavski“ napravi 15. svečana zvečer v čitalnični dvorani besedo s plesom. K obilni udeležbi vabi Odbor.

— V Domžalah podučuje nek Švicar ljudi, po naj novejši šegi slamnike plesti.

— G. Jombart je v Klevevžu 11. t. m. umrl.

— Pl. Langer postal je vitez.

— Kakošno kršanstvo zahtevajo liberalci? Odgovor. Tako, ki greh ljubi. Le opazujte! Ako duhoven očitno pregreho graja, kmali bote brali v kakem laži-liberalnem časniku: da ta nima „Kriščeve ljubezni.“ — Hinavci! kdaj in kje je Kristus učil: „greh ljubiti?“

— Liberalna učenost. „Allgemeinerica“ je svojim bralcem povedala, da vsi kardinalski glasovi so se zedinili, da za prihodnjega papeža (ko sedanji iz ljubezni do liberalcev le noče umreti) bodo volili kardinala Pacca (ki ga ni), kateri se bo boje precej in prav lepo porazumel z laško vlado (in z Bismarkom, bi bil še moral reči). To lisko, kakor „Litorale“ piše, so bile v prvo angleško „Times“ po svetu zagnale, ki so pa pisale „Pecci“ in ne Pacca. „Allgemeinerica“, ki se vsa leskeče od „alt-katoliške učenosti“, je Pecci popravila v Pacca.

— V Gorici, kakor piše „Glas“, je hudo bogati mož Rotšild, in hudo bolni grof Auer-sperg. Pregnal je domače sinove — jezuite na tuje, pa kmalo je šel tudi sam zdravja iskat na tuje. Bog ga mu daj, pa tudi nedolžno preganjanim povrnitev v njih lastno deželo.

— Iz Trsta se nam poroča: Kdor je bil že na Dunaju, imel je priložnost prepričati se, kako koristna in za občinstvo priročna je konjska železnica, po kateri se človek vsaki trenutek za 10 kr. pelje v razne kraje jako razširjenega mesta. Neka družba (g. Rudolf Neumayr, posestnik in arhitekt in inženirja

Ludwig Schmidt in Aleks. Werner) namerava tako železnico napraviti tudi v Trstu, in je prosila že dovoljenja pri tržnem ministru in mestnem svetu. Trst je prvo tržno mesto avstrijsko, komunikacija je jako živahna, a fiakarji precej dragi. Zato pa občinstvo z veseljem pozdravlja omenjeno podvzetje, ktero mu bode prihranilo mnogo stopinj in mnogo stroškov. Ni dvoma, da dotični vradi dovoljenja društvu ne bodo odrekli, ki hoče že do prihodnje jeseni izdelati te-le linije: 1. od južnega kolodvora čez Rivo in Molo do Lojdovega arzenala; 2. od Piazza della Stazzione, Via Forrente, Corsia Stadio do Dreherjeve pivarne; 3. Od Rive čez Via S. Carlo, Corso do Piazza della Barriera vecchia; 4. od Via Forrente čez Piazza della Legna do Corsa. Pozneje nameravajo narediti konjsko železnico še v nekatere druge kraje. Za enokratno vožnjo se bode na vsih štirih linijah plačevalo po 5 kr., ktere bo zlasti poletu vsakdo prav rad dal, da mu le ne bo treba v strašni vročini peš okoli hoditi.

— 30. jan. zjutraj je padel nek pekovski fant mej cerkvijo sv. Ant. in rudečim mostom v Veliki rov (Canal grande). — Veliko ljudstva se je zbralo na bregovih ob obeh straneh, pa nobeden si ni upal v rov skočiti. Revez se je že s smrtjo boril, kar pritečeta dva fakina in skočita še z enim stražarjem v čoln, ter še o pravem času doidejo fanta ter ga rešijo smrti. Občna pohvala gledajočega ljudstva je donela tem vrlim možem.

— 30. jan. ob dveh popoldne nastal je strašen požar v delalnici mizarjev Kocman-a in Bude v ulici St. Lucije. Štirje strelji z grada, žalosten glas zvónov in vojaške trobente so naznanjale prebivalcem nesrečo. — Požarna straža je bila koj pri rokah, za njo oddelek c. k. mornarjev, infanteristov, javna straža in oddelek hormanov z lastno brizgalnico. Pa dasiravno so vse moči napenjali, da bi ogenj vkrotili, ni bilo mogoče vdušiti ga do 7. ure zjutraj. Škoda je velika, zgorela sta dva konja in ves les, kar ga je bilo v delalnici, kakor tudi vse pohišno orodje, ki je bilo pripravljeno za fregato „Custozza“ in še za eno novo hišo, ki se zida blizo starega lacareta.

Eksekutivne dražbe.

16. februarja. 3. Jan. Kastelic-evo iz Reke (1522 gl.) v Litiji. — 3. Mat. Rome-tovo (2116 gl.) v Litiji. — 3. Jern. Hribar-jevo (1428 gl.) v Žužemberku. — 3. Marije Masel-nove iz Srednje vasi (244 in 230 gl.) v Kranji.

17. febr. 3. Marije Stonič-eve iz Koprivnika (755 gl.) v Kočevju. — 3. Lorenc Jagodnik-ovo iz Kozace (975 gl.) v Bistrici. — 3. Jan. Fric-ovo iz Nemške Loke (440 gl.) v Kočevju. — 3. Jož. Kapš-evo (284 gl.) v Črnomlju. — 3. Sim. Tomšič-evo iz Knežaka (2250 gl.) v Bistrici. — 1. Ant. Urbič-evo iz Račja (580 gl.) v Račjem. — 2. Jož. Breznik-ovo iz Srednje vasi (795 gl.) v Kamniku. — 2. Jurij Sedej-evo iz Gorenje vasi (550 gl.) v Škofji loki. — 2. Fr. Černe-tovo iz Most (225 gl.) v Kamniku. — 2. Jož. Urenak-ovo iz Loke (201 gl.) v Kamniku. — Št. Movern-ovo iz Moverne vasi v Črnomlju. — 3. Ane Požar-jeve iz Gorenj (3146 gl.) v Senožečah. — 3. Jož. Kovačič-evo iz Faml (875 gl.) v Senožečah. — 3. And. Prelaz-ovo iz Gorenj (1651 gl.) v Senožečah. — 3. And. Hodnikova zapuščina iz Trnovega v Bistrici.

18. febr. 3. Val. Gregorč-evo iz Idrije (300 gl.) v Idriji. — 3. Jan. Spitznagel-novo (355 gl.) v Črnomlju. — 2. Jož. Pestel-ovo iz Podrage (2530 gl.) v Ipavi. — 2. Jan. Žgur-ovo iz Podrage (2270 gl.) v Ipavi. — 1. Fr. Mahorčič-evo (7564 gl.) v Senožečah. — 1. Neže Ženko-ve iz Št. Mihela (756 gl.) v Senožečah. — 1. Ane Tekavčič-eve (1520 gl.) v Žužemberku. — 1. Ant. Javoršek-ovo iz Vinjega vrha (800 gl.) v Krškem. — 1. Fr. Stojš-ovo iz Celinj (927 gl.) v Krškem.

Telegrafične denarne cene

13. februarja.

Papirna renta 69:30. — Srebrna renta 74:55. — 1860letno državno posojilo 103 75. — Bankine akcije 983 — Kreditne akcije 239.—. — London: 113 —. — Srebro 106 85. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 9.03.

Denarstvene cene.

12. februarja.

Državni fond.		Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		69.25	69.40
5% renta v srebru		74.70	74.70
Srečke (lozi) 1864. l.		98.25	98.75
" " 1860. l. cel.		104.—	104.50
" " 1860. l. pol.		109.50	110.—
Premijski listi 1864. l.		142.50	143.—
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%		93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%		85.—	89.—
Ogerske po 5%		76.75	77.25
Hrvaške in slavonske po 5%		75.50	77.—
Sedmogradske po 5%		74.50	75.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		982	983
Unionske banke		135.25	135.50
Kreditne akcije		237.—	237.25
Nižoavstr. eskomptne družbe		925.—	935.—
Anglo-avstr. banke		155.25	155.75
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.		169.—	170.—
Tržaške " 100 „ k. d.		—	117.—
" " 50 „ „ „		—	53.—
Budenske " 40 gld. a. v.		23.50	24.—
Salmove " 40 „ „ „		34.—	35.—
Palfi-jeve " 40 „ „ „		—	22.—
Clary-jeve " 40 „ „ „		31.50	32.—
St. Genois " 40 „ „ „		22.50	21.50
Windischgrätz-ove " 20 „ „ „		20.50	21.50
Waldstein-ove " 40 „ „ „		21.—	23.—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.33	5.34
Napoleonsd'or		9.02	9.03
Srebro		106.40	106.60

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M o r n i k						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšico	Ajde	Prosa
v Ljubljani	3.60	2.40	2.10	1.15	2.45	2.25	2.40
v Kranji	4.00	2.80	—	1.45	2.50	—	2.40
v Loki	3.80	—	—	1.10	—	2.10	2.50
v Novomestu	4.00	2.70	2.00	1.05	2.30	2.10	2.90
v Sodražici	4.00	—	2.10	1.20	2.60	2.35	2.20
v Mariboru	3.75	2.90	—	1.15	2.50	2.05	—
v Ptuj	3.50	2.50	2.15	1.20	2.45	1.95	2.30
v Celji	3.80	2.75	2.20	1.30	2.20	2.20	—
v Celovcu	3.70	2.90	2.60	1.15	2.16	—	—
v Trstu	3.40	2.25	—	2.05	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.50	2.60	1.95	1.18	2.50	2.15	2.00
na Dunaju	4.00	3.20	2.30	1.30	2.50	—	—
v Peštu	3.90	2.80	2.00	1.07	2.30	—	—

Tržna cena:

Roči		v Ljubljani						
		v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Mariboru	v Celji	v Ptuj
Masla	funt	0.52	0.46	0.52	0.50	—	—	—
Špeha	"	0.42	0.32	0.38	0.34	0.37	0.36	0.37
Krompirja mern.		1.25	0.85	—	1.00	1.20	1.00	0.95
Fižola	"	—	3.50	—	—	—	—	—
Leče	"	—	3.00	—	—	—	—	—
Sena	cent	1.25	1.40	—	1.00	1.50	1.20	2.00
Semen. detelja	"	25 1/2	—	—	—	—	—	—
Prešiči	cent	24.0	21.0	—	—	—	—	—
Govedine fant		0.30	0.29	—	—	0.31	0.30	0.32
Teletine	"	0.34	0.36	—	—	0.34	0.34	0.34
Jaje za 10 kr.		6	8	6	—	—	—	—